

УДК 636.4.084:682-62

А.В. Дудаш

к.б.н.

А.Г. Легеза

Л.Ю. Кириленко

ВП НУБіП України “Мукачівський аграрний коледж”

Ю.Ю. Цмур

к.х.н.

Ужгородський національний університет

Рецензент – член редколегії «Вісник ЖНАЕУ» д.вет.н. Горальський Л.П.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЛІГНІТОГУМОПРЕПАРАТУ ЦГДТ-19 ЯК КОРМОВОЇ ДОБАВКИ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ТЕЛЯТ

Вивчена і визначена можливість ефективного використання лігнітогумопрепарату ЦГДТ-19 як кормової добавки в дозі 45 мг/кг живої маси при вирощуванні телят. Препарат покращує розвиток і збільшує середньодобові прирости живої маси тварин.

Постановка проблеми та аналіз сучасних досліджень

Молоде буре вугілля – лігніти, – яке широко поширене в Карпатському регіоні, може бути успішно використане для виготовлення ефективних препаратів – регуляторів росту рослин і тварин [2, 4, 5, 6]. Лігнітогумопрепарати різних поколінь впродовж багатьох років виготовляють співробітники кафедри органічної хімії Ужгородського національного університету [6]. Ефективність окремих препаратів перевірена нами дещо раніше при відгодівлі свиней [4] і кролів [5]. Відомі подібні дослідження препарату, проведені й іншими вченими [1, 3] тощо.

Об’єкт дослідження – телята-молочники і телята старших вікових груп.

Предмет дослідження – лігнітогумопрепарат ЦГДТ-19, продуктивні якості (динаміка росту) і деякі гематологічні та біохімічні показники крові телят.

Методи дослідження

Поставлену мету та завдання вирішували в ході експерименту, що здійснювався в допоміжному господарстві Мукачівського інтернату Закарпатської області. Дослідження проводили на телятах бурої карпатської породи, поділених на дві групи за принципом аналогів.

Тварин контрольної групи утримували на основному раціоні згідно з загальноприйнятими нормами годівлі. Телята дослідної групи додатково у складі молока одержували по 45 мг/кг живої маси препарату ЦГДТ-19. У післямолочний період препарат згодовували вже з пійлом. У перші два місяці

дослідіу телят зважували два рази, а пізніше – один раз на місяць. Водночас велося щоденне спостереження за станом здоров'я тварин.

Результати досліджень

Дослід тривав 165 днів. Результати зважування телят наведені в таблицях 1 і 2.

Таблиця 1. Продуктивність піддослідних телят при вживанні препарату ЦГДТ-19 (n = 6, M ± m)

Показник	Група тварин	
	контрольна	дослідна
Жива маса, кг на початку дослідіу	25,0±0,69	24,0±0,69
в кінці дослідіу	81,8±1,22	91,4±2,19
Абсолютний приріст за 165 днів дослідіу, кг	56,8±0,89	67,4±2,36
Середньодобовий приріст, г	344,2±5,40	408,5±14,2
Приріст, % до контролю	100,0	119,0

Таблиця 2. Динаміка зміни живої маси (кг) телят при вживанні препарату ЦГДТ-19

Група тварин	Дата зважування										
	18.03	5.04.	25.04	8.05	30.05	15.06	30.06	15.07	30.07	15.08	30.08
Конт- рольна	25,0± 0,69	30,0± 0,49	37,2± 2,80	39,8± 3,08	43,0± 2,94	51,2± 3,78	57,6± 3,04	63,2± 3,66	70,4± 3,08	73,4± 1,91	81,8± 1,02
Дослід- на	24,0± 0,68	32,0± 1,53	40,0± 1,74	44,0± 1,61	48,4± 1,85	57,0± 1,18	64,0± 1,27	69,6± 0,78	78,4± 3,04	82,4± 1,77	91,4± 2,01

Аналіз одержаних результатів дослідження показав, що телята дослідної групи за 165 днів дослідіу стали важчими за тварин дослідної групи. Для прикладу, абсолютний приріст збільшився на 10,6 кг, середньодобовий – на 64,3 г. У тварин дослідної групи меншими були й затрати кормових одиниць та перетравного протеїну.

Метою нашого дослідження також було вивчення післядії препарату на розвиток телят. Для цього продовжувалося їх зважування й після припинення вживання досліджуваного препарату ще впродовж двох місяців. З таблиці 3 видно, що препарат поступово втрачав свою стимулюючу дію на ріст телят.

Таблиця 3. Динаміка зміни живої маси (кг) телят після припинення вживання препарату ЦГДТ-19 (n = 6, M ± m)

Група тварин	Дата зважування		
	17. 09	20.10	25.11
Контрольна	92,2±1,84	111,2±1,32	135,2±3,6
Дослідна	100,8±1,65	118,2±3,60	139,8±5,39

З метою вивчення змін в організмі у піддослідних тварин у кінці досліду відібрано проби крові, за якими було вивчено деякі гематологічні та біохімічні показники. Отримані результати показано в таблиці 4.

Таблиця 4. Гематологічні та біохімічні показники крові телят (n = 6, M ± t)

Показник	Група тварин	
	контрольна	дослідна
Еритроцити, млн	4,3±0,04	4,3±0,03
Гемоглобін, г%	7,8±0,08	8,3±0,07
Кольоровий показник	1,01±0,10	1,06±0,11
Загальний білок, г%	5,8±0,55	6,0±0,56
Каротин, мг %	0,33±0,01	0,32±0,01
Резервна лужність, мг %	476±4,5	480±4,6
Кальцій, мг %	10,1±0,90	9,8±0,89
Фосфор, мг %	7,2±0,11	7,1±0,72

Варто зазначити, що суттєвої різниці в показниках крові тварин обох груп не виявлено. Можна лише виділити деяку залежність між показниками приросту живої маси та збільшенням вмісту в крові тварин дослідної групи загального білка та гемоглобіну. Це, очевидно, можна пояснити деяким посиленням синтезу білків за розрахунок наявних у препараті гумінових речовин, макро- та мікроелементів, вищих жирних кислот та інших фізіологічно активних речовин, які підвищують функціональну активність тканин, що підтверджено іншими авторами [1, 3].

Нами також проводилося щоденне спостереження за здоров'ям тварин. За період досліду тварини не хворіли, хоча у телят контрольної групи було зареєстровано три випадки розладу шлунково-кишкової діяльності. Це проявлялося у нетривалих проносах і незначній втраті апетиту.

Висновки

1. Використання лігнітогумопрепарату ЦГДТ-19 при вирощуванні телят покращує їх ріст і розвиток. У дозі 45 мг/кг живої маси він збільшує прирости

живої маси телят на 64,3 г, знижує затрати кормових одиниць і перетравного протеїну.

2. Препарат не викликає негативних функціональних змін в організмі піддослідних телят.

Перспективи подальших досліджень

Подальші дослідження будуть зосереджені на вивченні більш глибокого впливу препаратів різних поколінь на якість тваринницької продукції.

Література

1. *Високо́с М.П.* Вплив гумату натрію на відтворювальні функції корів / *М.П. Високо́с, В.І. Романенко* // Ветеринарна медицина України. – 1993. – № 8. – С. 33–36.
2. *Грабіве́нський М.І.* Вплив гуматів, одержаних з лігніту Ільницького родовища, на продуктивність, здоров'я та окремі показники азотного обміну в крові телят молочників / *М.І. Грабіве́нський, Г.І. Калачнюк, Ю.Ю. Цмур* // Проблеми агропромислового комплексу : міжвід. тем. наук. зб. – 1996. – Вип. 5. – С. 236–243.
3. *Грибан В.Г.* Застосування гідрогумату для корекції обміну речовин у корів / *В.Г. Грибан, В.О. Баранченко, С.С. Касьян* // Всеукр. конф. з фізіології і біохімії тварин. – Львів, 1994. – С. 48.
4. *Дуда́ш А.В.* Ефективність препаратів лігніту при відгодівлі свиней / *А.В. Дуда́ш, Ю.Ю. Цмур* // Проблеми агропромислового комплексу Карпат : міжвід. тем. наук. зб. – 1994. – Вип. 3. – С. 229–234.
5. *Дуда́ш А.В.* Ефективність препарату ЛПЦ-27 при відгодівлі молодняка кролів / *А.В. Дуда́ш, Л.Ю. Кириленко, Ю.Ю. Цмур* // Проблеми агропромислового комплексу Карпат : міжвід. тем. наук. зб. – 1996. – Вип. 5. – С. 263–266.
6. *Цмур Ю.Ю.* Лигниты Закарпатья, их состав и нетопливное использование / *Ю.Ю. Цмур* // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Хімія. – 1996. – Вип. 1. – С. 82–85.